

УДК 61 (092).929

ГІДНИЙ ПРЕДСТАВНИК ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ

Академик Зоя Андреевна Бутенко в воспоминаниях близких, друзей, учеников. Отв. ред. Д. Ф. Глузман. Киев, «Книга плюс», 2004, 109 с.

Увазі читачів пропонується незвичайна книга — біографія чудової людини, вченого. Написано її за класичними канонами життєпису видатних людей. Цей твір складено з нарисів-спогадів рідних і близьких, друзів, учнів, колег академіка Академії наук України Зої Андріївни Бутенко. Для Ростислава Євгеновича Кавецького вона була талановитою ученицею, яка терпляче долала — щабель за щаблем — круті сходи Великої Науки; для десятків відомих учених — Учителем — не лише подаючи приклад: «роби, як я», але й навчаючи думати, працювати не «за страх, а за совість»; для Костянтина Петровича Зака — вірною супутницею життя, що рука об руку йшла з ним більше 50 років, соратницею в наукових дослідженнях.

Читачу — убіленому сивиною професору чи студенту-першокурснику — безумовно, буде цікаво дізнатися, як тендітна жінка, яка пережила всі тяготи і втрати Великої Вітчизняної війни, у важкий післявоєнний час закінчила медичний інститут, аспірантуру, пройшла етапи становлення вченого і педагога — була асистентом, доцентом, професором, членом-кореспондентом, академіком Академії наук УРСР, лауреатом Державної премії України,

мала багато урядових нагород і подяк, і при цьому завжди залишалася Жінкою — коханою дружиною, дбайливою матір'ю, берегинею сімейного щастя і домашнього затишку.

Дуже повчальними для наших молодих колег-студентів і аспірантів будуть відомості, наскільки великі заслуги Зої Андріївни перед вітчизняною і світовою наукою. І навіть не кількість виданих праць вражає, а вона сама — автор 11 монографій і більше 300 оригінальних наукових робіт, і не кількість учнів — під її керівництвом було виконано 14 кандидатських і 4 докторські дисертації. Найбільшої уваги заслуговують теми, що розроблялися науковими підрозділами, які вона очолювала: фундаментальні дослідження зі з'ясування етіології та патогенезу лейкозу, вивчення структури і функції стовбурових клітин у нормі та при лейкозі, виявлення генних перебудов при лейкозі та створення молекулярних зондів для раннього розпізнавання злоякісних клонів. Після чорнобильської катастрофи відділ Зої Андріївни сумісно зі співробітниками Інституту ендокринології й обміну речовин і Наукового центру радіаційної медицини АМН України розробили програму щорічного гематоімунологічного і

молекулярно-генетичного моніторингу ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС.

Вся бібліографія Зої Андріївни наведена в книзі, тож може стати реальною підмогою для молодих учених при написанні наукових робіт. Видання також багато ілюстроване фотографіями, зробленими в різні роки життя академіка.

Хотілося б подякувати авторам за надану нам можливість трошки більше дізнатися про людину, яка гідно представляла вітчизняну науку за кордоном й отримала визнання європейських, американських та японських колег, на яке вона цілком заслуговувала.

Зараз модно скаржитися на низьке фінансування науки, на невелику зарплатню лікарів, педагогів, науковців. Та давайте озирнемося на прожиті роки і пригадаємо, що труднощі були завжди, лишень трішечки іншими, але за будь-яких умов дуже важливо залишатися Людиною. І прикладом для нас назавжди залишиться Зоя Андріївна Бутенко. Світла їй пам'ять!

Доцент
О. Л. Холодкова

